

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ**

**«Έγγραφο Πολιτικής: Ευαισθητοποίηση για τον εντοπισμό
NEETs και διερεύνηση ενασχόλησής τους στους Τομείς της
Γαλάζιας Ανάπτυξης και Κοινωνικής Οικονομίας στις
περιοχές Πειραιά, Νήσων Αργοσαρωνικού και Ανατολικής
Πελοποννήσου»**

Έργο: NEETS ON BOARD

Στο πλαίσιο

**Έργου Ευρωπαϊκού Προγράμματος για την Απασχόληση και
την Κοινωνική Καινοτομία (EaSI) – Άξονας «PROGRESS»
περιόδου 2014-2020**

Αύγουστος 2018

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή.....	3
Το Πρόγραμμα της Ε.Ε. για την απασχόληση και την κοινωνική καινοτομία.....	3
Πλαίσιο πολιτικής για τους NEETs.....	3
Το Πρόγραμμα «NEETs on Board»	4
Υφιστάμενη κατάσταση.....	6
A. Χαρακτηριστικά της ομάδας στόχου του έργου.....	6
A.1. Ποιοι ανήκουν στην ομάδα των NEETs.....	7
A.2. Διαφορές μεταξύ του δείκτη υπολογισμού της ανεργίας των νέων και του δείκτη υπολογισμού του πληθυσμού NEET.....	9
A.3. Εκπαίδευση – Εργασιακή εμπειρία και NEET.....	9
B. Στατιστικά στοιχεία για τους NEETs σε εθνικό επίπεδο.....	10
Γ. Διεθνείς στατιστικές για τους NEET.....	11
Δ. Πλαίσιο πολιτικής.....	12
Ε. Γαλάζια Οικονομία.....	15
E.1. Ολοκληρωμένη Θαλάσσια Πολιτική	17
E.2. Στρατηγική για την Ασφάλεια στη θάλασσα.....	18
E.3. Στρατηγική για τη Μεσόγειο.....	18
ΣΤ. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ.....	19
ΣΤ.1. Βασικά Χαρακτηριστικά του Ν. 4430/2016 – Συσχέτιση με τον Ν.4019/2011.....	20
ΣΤ.2. Προτάσεις πολιτικής στον τομέα της (ΚΑΛΟ).....	22
Ζ. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ – ΑΝΑΓΚΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ NEETs ΣΤΙΣ	
ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	24
Η. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ	
ΕΣΠΑ 2014 - 2020 ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΣΤΟΧΟΥ NEETS.....	25

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΕΝΤΑΞΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΕΚΤΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ Ή ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ (ΕΕΕΚ/ ΝΕΕΤs)

Εισαγωγή

Το Πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την απασχόληση και την κοινωνική καινοτομία

Ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1296/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Δεκεμβρίου 2013 θέσπισε το **Πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την απασχόληση και την κοινωνική καινοτομία (εφεξής «EaSI»)**.

Ο συνολικός προϋπολογισμός του Προγράμματος ανέρχεται σε 919 469 000 EUR. Επιμέρους έργα στο πλαίσιο του EaSI μπορεί να υλοποιούνται έως τις 31 Δεκεμβρίου 2020, στους ακόλουθους τρεις θεματικούς άξονες:

- α) τον άξονα Progress, ο οποίος στηρίζει την ανάπτυξη, την εφαρμογή, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των μέσων και των πολιτικών της Ένωσης,
- β) τον άξονα EURES ο οποίος στηρίζει δραστηριότητες για την προώθηση της οικειοθελούς γεωγραφικής κινητικότητας των εργαζομένων,
- γ) τον άξονα της μικροχρηματοδότησης επιχειρήσεων κοινωνικής οικονομίας

Συνοπτικά, στους γενικούς στόχους του EaSI εγγράφονται τα ακόλουθα:

- α) η ανάληψη συγκεκριμένων, συντονισμένων και καινοτόμων δράσεων σε ό,τι αφορά τους στόχους της Ένωσης,
- β) η διευκόλυνση της πολιτικής μεταρρύθμισης,
- γ) η διασφάλιση ότι η νομοθεσία της Ένωσης εφαρμόζεται αποτελεσματικά και, όταν κρίνεται αναγκαίο, η συμβολή στον εκσυγχρονισμό της νομοθεσίας αυτής,
- δ) η προώθηση της οικειοθελούς γεωγραφικής κινητικότητας των εργαζομένων,
- ε) η προώθηση της απασχόλησης και της κοινωνικής ένταξης με την αύξηση της διαθεσιμότητας μικροχρηματοδότησης της κοινωνικής επιχειρηματικότητας.

Πλαίσιο πολιτικής για τους ΝΕΕΤs

Αδιαμφισβήτητα, το μέλλον της Ευρώπης συναρτάται από την ευζωία των 94 εκατομμυρίων Ευρωπαίων ηλικίας 15 έως 29 ετών και από τις προκλήσεις που εκείνοι αντιμετωπίζουν στο

ξεκίνημα της ενήλικης ζωής τους σε μια εποχή πλήρους παγκοσμιοποίησης και σε μια Ευρώπη γηράσκοντος πληθυσμιακού δυναμικού.

Τουναντίον, το 2011 μόνο το 34% των Ευρωπαίων νέων απασχολούνταν, ποσοστό που είναι το χαμηλότερο που καταγράφηκε ποτέ από τη Eurostat. Από την έναρξη της οικονομικής συρρίκνωσης στην Ευρώπη, η ανεργία των νέων αυξήθηκε κατά 1,5 εκατομμύρια, φθάνοντας τα 5,5 εκατομμύρια (ή 21%) επί του συνολικού νεανικού πληθυσμού το 2011, έτος διενέργειας της έρευνας.

Τον Απρίλιο του 2013, επιδεικνύοντας γρήγορα πολιτικά αντανακλαστικά το Συμβούλιο εξέδωσε Σύσταση για την θέσπιση προγραμμάτων **εγγυήσεων για τη Νεολαία**, σύμφωνα με την οποία τα Κ-Μ θα έπρεπε να διασφαλίσουν ότι όλοι οι νέοι κάτω των 25 ετών - είτε είναι εγγεγραμμένοι στις υπηρεσίες απασχόλησης είτε όχι - θα λαμβάνουν μια συγκεκριμένη ποιοτική προσφορά εντός 4 μηνών αφότου εξέρχονται από την επίσημη εκπαίδευση ή καθίστανται άνεργοι.

Αυτή η ποιοτική προσφορά πρέπει να αφορά εργασία, μαθητεία, πρακτική άσκηση ή συνέχιση της εκπαίδευσής τους.

Ακολούθως, την **Άνοιξη του 2014**, όλα τα Κ-Μ παρουσίασαν ενώπιον της Επιτροπής τα Εθνικά Σχέδια Υλοποίησης του προγράμματος "Εγγύηση για τη Νεολαία" και ανέλαβαν δέσμευση αποτελεσματικής υλοποίησής τους.

Εντούτοις, τα έτη 2014 & 2015, έρευνα του Ευρωβαρόμετρου απέδειξε ότι τα Προγράμματα των Κ-Μ που εντάσσονται στο πλαίσιο της Πρωτοβουλίας "Εγγύηση για τη Νεολαία" έπασχαν από έλλειψη «αναγνωρισιμότητας».

Προς θεραπεία του ελλείμματος αναγνωσιμότητας των Δράσεων της Πρωτοβουλίας "Εγγύηση για τη Νεολαία" που αναμένετο να επιλύσουν το πρόβλημα απασχόλησης των νέων και την επιτάχυνση της εφαρμογής όποιων δράσεων, η Ε.Ε. συστράτευσε τον άξονα **PROGRESS** του ευρωπαϊκού προγράμματος **EaSI**. Στο πλαίσιο του EaSI, λοιπόν, εξέδωσε 2 διαδοχικές Προσκλήσεις προς τα Κ-Μ προκειμένου εκείνα να αναπτύξουν **αποτελεσματικές στρατηγικές προσέγγισης των νέων** όπως εκστρατείες ευαισθητοποίησης/ενημέρωσης, καθώς και άλλων μεθόδων με κύριο σκοπό την μαζικότερη ένταξη των νέων σε ενέργειες της Πρωτοβουλίας "Εγγύηση για τη Νεολαία".

Το Πρόγραμμα «NEETs on Board»

Η **Ειδική Υπηρεσία «Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ – Τομέα Απασχόλησης και Κοινωνικής Οικονομίας» (ΕΤ ΕΔ ΕΣΠΑ ΑπΚΟ)** του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης υπέβαλε αίτηση χρηματοδότησης για την υλοποίηση του έργου

“NEETS on BOARD” στο πλαίσιο της 2^{ης} Πρόσκλησης της Ε.Ε. από κοινού με τον Δήμο Πειραιά και την Αναπτυξιακή Πάρωννα.

Τα έργα του οποίου η υλοποίηση εγκρίθηκε αφορά συνοπτικά στην **κινητοποίηση και παροχή συμβουλών σε νέους ηλικίας 15-24 ετών**, οι οποίοι:

- δεν είναι σε εκπαίδευση, θέση εργασίας ή σε κάποια μορφή επιμόρφωσης (NEETs- Not in Employment, Education and Training) και
- κατοικούν στις περιοχές Πειραιά, Σαρωνικού Κόλπου και Ανατολικής Πελοποννήσου (περιοχές παρέμβασης).

Οι βασικές πτυχές του έργου αφορούν:

- ✓ στον εντοπισμό των NEETs στις περιοχές παρέμβασης με τη βοήθεια των τοπικών υπηρεσιών απασχόλησης, φορέων κοινωνικής πολιτικής, ΜΚΟ, κ.λπ. και στην ενημέρωσή τους για τις δυνατότητες που παρέχονται μέσα από τη συμμετοχή τόσο στο έργο όσο και στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης της Εγγύησης για τη Νεολαία «Youth Guarantee Plan»,
- ✓ στην ευαισθητοποίηση των τοπικών κοινωνιών και
- ✓ στη δικτύωση των τοπικών φορέων οικονομικής ανάπτυξης στους άξονες της Γαλάζιας Ανάπτυξης και της Κοινωνικής Οικονομίας, καθώς και στη «δέσμευση» των φορέων της δικτύωσης για την υλοποίηση πολιτικών ή δράσεων για την καθοδήγηση, εκπαίδευση, κατάρτιση, προώθηση της απασχόλησης των NEETs.

Οι δράσεις που περιλαμβάνει το Έργο είναι οι ακόλουθες:

- Διοργάνωση δύο (2) εργαστηρίων διαβούλευσης (ένα στην περιοχή του Πειραιά και ένα στην περιοχή της Ανατολικής Πελοποννήσου και συγκεκριμένα στο Ναύπλιο)
- Σύναψη Συμφώνων/Μνημονίων συνεργασίας με τους ενδιαφερόμενους
- Εκπόνηση Μελέτης διερεύνησης επιχειρηματικού περιβάλλοντος, προσδιορισμού αναγκών, ανάλυσης αγορών και προϊόντων/υπηρεσιών στον τομέα της γαλάζιας ανάπτυξης και της Κοινωνικής,
- Ανάλυση των αποτελεσμάτων της μελέτης στον τομέα της Γαλάζιας Ανάπτυξης και της Κοινωνικής Οικονομίας και ανάπτυξη **προτάσεων πολιτικής** (policy paper) για τη δημιουργία καινοτόμων προγραμμάτων δράσεων στο πλαίσιο του προγράμματος «Εγγύηση για τη Νεολαία»,
- 15 ενημερωτικές συναντήσεις με τον ΟΑΕΔ – ΚΠΑ
- Ενέργειες κινητοποίησης, διάχυσης και προβολής (Παραγωγή και διανομή 6.000 Απολογιστικών φυλλαδίων του έργου, δημιουργία ραδιοφωνικών σποτ και

διενέργεια συνεντεύξεων σε τοπικά ΜΜΕ, Έκθεση με τις πέντε (5) περιπτώσιολογικές μελέτες των ωφελουμένων.

Ο συνολικός προϋπολογισμός του Έργου ανέρχεται σε 315.814,43€ ο δε χρόνος υλοποίησής του εκτείνεται έως τις 31 Αυγούστου 2018.

Το παρόν κείμενο αποτελεί απαύγασμα της υλοποίησης του έργου **“NEETS on Board”** και κωδικοποιεί τη συλλεχθείσα γνώση και εμπειρία σε προτάσεις πολιτικού σχεδιασμού και επιχειρησιακής δράσης σε ό, τι αφορά α) τη μεθοδολογία προσέγγισης και εντοπισμού των NEETs, β) τη δημιουργία καινοτόμων πολιτικών και δράσεων στον τομέα της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας (ΚΑΛΟ) και γ) τη δημιουργία καινοτόμων πολιτικών και δράσεων στον τομέα της Γαλάζιας Ανάπτυξης.

Υφιστάμενη κατάσταση

A. Χαρακτηριστικά της ομάδας στόχου του έργου

Το κοινωνικό φαινόμενο των νέων που ονομάζονται, σύμφωνα με τη σχετική επιστημονική ορολογία, NEETS (αρκτικόλεξο για τις λέξεις Not in Employment, Education and Training και στα ελληνικά ΕΕΕΚ – Νέοι εκτός εργασίας, εκπαίδευσης και κατάρτισης), μορφοποιήθηκε κυρίως λόγω της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης.

Αφορά περί τα 40 εκατομμύρια νέους που δεν έχουν εργασία, δεν σπουδάζουν και δεν καταρτίζονται επαγγελματικά. Σημειώνεται ότι οι NEETs αποτελούν το 15% του συνόλου των νέων ηλικίας 15 έως 29 ετών των χωρών του ΟΟΣΑ και σχεδόν οι δυο στους τρεις, έχουν πάψει να αναζητούν εργασία.

Αρχικά το φαινόμενο παρουσιάστηκε και ταυτοποιήθηκε στη Μεγάλη Βρετανία, αλλά πλέον ταχέως εξαπλώνεται σε πολλές περιοχές του πλανήτη και παίρνει διαφορετικά πρόσωπα ανάλογα με το οικονομικο-κοινωνικό ανάγλυφο της κάθε χώρας. Αποτελεί διακριτή πληθυσμιακή ομάδα που καθορίζεται από πολλές και σύνθετες ψυχολογικές και εκπαιδευτικές παραμέτρους, συγκροτώντας ένα «νεοπρολεταριάτο», που κινείται στην γκρίζα ζώνη μεταξύ διακοπής ή ολοκλήρωσης της υποχρεωτικής εκπαίδευσης και της εξεύρεσης σταθερής ή περιστασιακής απασχόλησης.

Οι επισφαλείς συνθήκες στην αγορά εργασίας της Ε.Ε., συνδράμουν, βεβαίως, δραματικά στην αύξηση του πληθυσμού των NEETs. Το φαινόμενο NEETS συνδέεται με την πρόωρη διακοπή του σχολείου, αλλά, δεν εξαντλείται και δεν ταυτίζεται μ’ αυτήν, καθώς παρουσιάζει διαβαθμίσεις και διαφορετικά χαρακτηριστικά ανά χώρα. Το σίγουρο είναι ότι διαμορφώνει μια κοινωνική ομάδα που βιώνει φτώχεια, έλλειψη ευκαιριών, μείωση κινήτρου ή φιλοδοξιών. Το προσωπικό κόστος είναι μεγάλο, δημιουργώντας εφήβους που

περιπλανώνται με παγωμένο πρόσωπο και χωρίς στόχο σε ευρωπαϊκές πόλεις, όπως το Swansea που αποτελεί την εμβληματική περιοχή του φαινομένου.

Οι επί μακρόν NEETs, συχνά βιώνουν κοινωνικό αποκλεισμό, ανασφάλεια, εξωθούνται σε παραβατική συμπεριφορά, χρήση ναρκωτικών, εφηβική εγκυμοσύνη, αναπτύσσουν προβλήματα σωματικής και ψυχικής υγείας, κ.α. Παράλληλα, πολλοί αδρανοποιούνται και δεν επιδιώκουν την περαιτέρω κατάρτιση για απόκτηση εμπορεύσιμων δεξιοτήτων.

Στην Ε.Ε, τα ποσοστά NEETs, στα περισσότερα κράτη μέλη της ΕΕ για άτομα ηλικίας 20-24 ετών με χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης κυμαίνονταν μεταξύ 20% και 50% το 2015, ενώ τα χαμηλότερα ποσοστά βρίσκουμε στην Ολλανδία (18,0%), τη Δανία (15,8%) και το Λουξεμβούργο (12,1%).

Στην Ελλάδα, κατά την περίοδο της κρίσης αυξήθηκε κατά 50% το ποσοστό των συγκεκριμένων νέων, φθάνοντας – σύμφωνα με τη Eurostat – το 29,5% το 2014, το υψηλότερο ποσοστό στην ΕΕ, με την Ιταλία (27,4%) να έπεται. Η διαφορά μας σε σχέση με άλλες χώρες, είναι ότι έχουμε το υψηλότερο ποσοστό NEETs που κατέχουν πανεπιστημιακούς τίτλους, γεγονός που εξηγεί εν μέρει και την μετανάστευση των εξειδικευμένων νέων ως τη μόνη διέξοδο.

Επίσης, στην Ελλάδα έχουμε το υψηλότερο ποσοστό NEETs που ζουν με την οικογένειά τους, η οποία λειτουργεί ως προστατευτικός θεσμός έναντι ψυχολογικών και παραβατικών προβλημάτων και παράλληλα ενθαρρύνει τους νέους στη συνέχιση της προσπάθειά τους. Συναντάμε, επίσης, αύξηση της τάσης διακοπής της παρακολούθησης του σχολείου κατά τη διάρκεια της οικονομικής ύφεσης λόγω της αύξησης του κόστους εκπαίδευσης και της προσπάθειας ολοένα και περισσότερων νέων να βρουν μεροκάματο.

A.1. Ποιοι ανήκουν στην ομάδα των NEETs

Η έννοια των νέων Εκτός Εργασίας, Εκπαίδευσης ή Κατάρτισης ΕΕΕΚ (NEET) (ηλικίας 15-29 ετών) αναπτύχθηκε με σκοπό την πληρέστερη αποτύπωση της έκτασης της οικονομικής και εκπαιδευτικής απραξίας των νέων, ο αριθμός των οποίων στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 2012 προσέγγισε τα 14 εκατομμύρια από το σύνολο των 94 εκατομμυρίων Ευρωπαίων της ίδιας ηλικιακής ομάδας

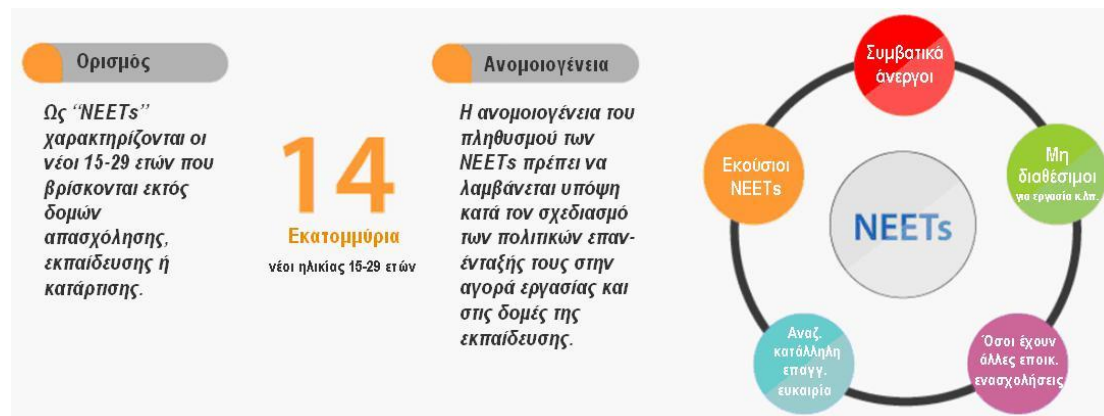
Οι Νέοι που βρίσκονται εκτός εργασίας, εκπαίδευσης ή κατάρτισης (ΕΕΕΚ), σύμφωνα με τα ευρήματα της έρευνας του Eurofound (2012)¹, αποτελούν μια ιδιαίτερα ανομοιογενή πληθυσμιακή ομάδα, με τη μεγαλύτερη υποομάδα να περιλαμβάνει τους συμβατικά ανέργους (μακροχρόνιους ή μη), ενώ ακολουθούν άλλες ευάλωτες υποομάδες, όπως οι νέοι

NEETs : Χαρακτηριστικά, οικονομικές συνέπειες και πολιτικά αντανakλαστικά στην αντιμετώπιση του φαινομένου στην Ευρώπη, European Foundation for the improvement of living and working conditions, 2012

που πάσχουν από κάποια ασθένεια ή έχουν κάποιου είδους αναπηρία, αλλά και εκείνοι που δεσμεύονται από οικογενειακές υποχρεώσεις, όπως η φροντίδα εξαρτώμενων προσώπων.

Διάγραμμα 1. Νέοι εκτός εργασίας, εκπαίδευσης ή κατάρτισης (ΕΕΕΚ) στην ΕΕ

Πηγή:

ΚΑΝΕΠ-ΓΣΕΕ (..) «ΝΕΟΙ και NEET»: Τι αποτυπώνει πρόσφατη έρευνα του Eurofound για το «μέλλον» της Ευρώπης. Ποια είναι η κατάσταση στην Ελλάδα.

Στις μη ευάλωτες υποομάδες περιλαμβάνονται οι νέοι που με δική τους απόφαση απέχουν από την απασχόληση, την εκπαίδευση ή την κατάρτιση (χωρίς ωστόσο η απόφασή τους αυτή να οφείλεται σε κάποια άλλη υποχρέωσή τους ή περιορισμό) καθώς και εκείνοι που αναζητούν αποκλειστικά ευκαιρίες απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης οι οποίες να ανταποκρίνονται στο εκπαιδευτικό τους status και στο επίπεδο που οι ίδιοι αξιολογούν τις γνώσεις, τις ικανότητες και τις δεξιότητές τους. Τέλος, NEET θεωρούνται και όσοι νέοι ασχολούνται εποικοδομητικά με άλλες δραστηριότητες, όπως οι τέχνες, η μουσική και η αυτορρυθμιζόμενη μάθηση.

Οι νέοι που διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο να συμπεριληφθούν στην ομάδα NEET –και ως εκ τούτου να βρεθούν εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης–, όπως επισημαίνεται στην ίδια έρευνα, είναι:

- ✚ όσοι έχουν χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης (οι νέοι αυτοί έχουν τριπλάσιες πιθανότητες σε σχέση με άλλους)
- ✚ όσοι προέρχονται από οικογένειες μεταναστών –παιδιά δεύτερης και τρίτης γενιάς μεταναστών– (σε ποσοστό της τάξης του 70%)
- ✚ όσοι πάσχουν από κάποια ασθένεια ή έχουν κάποιου είδους αναπηρία έχουν 40% περισσότερες πιθανότητες να γίνουν NEET
- ✚ όσοι διαμένουν σε απομακρυσμένες περιοχές χωρίς εύκολη πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες
- ✚ οι νέοι οικογενειών με οικονομικά προβλήματα και προβλήματα ανεργίας και επίσης εκείνοι που βίωσαν τραυματικά το διαζύγιο των γονέων τους.

A.2. Διαφορές μεταξύ του δείκτη υπολογισμού της ανεργίας των νέων και του δείκτη υπολογισμού του πληθυσμού NEET

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, από την πλευρά της, λόγω της ανησυχητικά αυξητικής τάσης του φαινομένου αυτού, θέσπισε, στο πλαίσιο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», νέους δείκτες τόσο για την παρακολούθηση της κοινωνικής κατάστασης και της θέσης των νέων στην αγορά εργασίας όσο και για τη διευκόλυνση της σύγκρισης μεταξύ των κρατών-μελών. Ωστόσο, παρότι ο δείκτης NEET και ο δείκτης παραδοσιακής ανεργίας των νέων σχετίζονται μεταξύ τους, υπάρχει ένα σημαντικό σημείο διαφοροποίησής τους: Ο δείκτης για την ανεργία των νέων καταγράφει το ποσοστό των νέων που δυσκολεύονται να βρουν εργασία – παρόλο που βρίσκονται σε συνεχή αναζήτηση – αλλά και όσων δεν εργάζονται λόγω συμμετοχής τους σε προγράμματα κατάρτισης. Και στις δύο, όμως, περιπτώσεις οι νέοι αυτοί θεωρείται ότι αποτελούν τμήμα του οικονομικά ενεργού νεανικού πληθυσμού. Αντίθετα, ο δείκτης NEET αφορά τους νέους εκείνους που βρίσκονται εκτός αγοράς εργασίας, εκπαίδευσης ή κατάρτισης από το σύνολο του πληθυσμού των νέων ηλικίας 15-29 ετών. Ως εκ τούτου, σύμφωνα με τα ευρήματα της έρευνας του Eurofound, το 2011 από τους 24.711.200 οικονομικά ενεργούς Ευρωπαίους νέους ηλικίας 15-24 ετών, οι 5.264.800 αποτελούσαν τον μη εργαζόμενο πληθυσμό (ποσοστό 21,3%), ενώ από τους συνολικά 57.862.300 Ευρωπαίους νέους 15-24 ετών, NEET ήταν οι 7.469.100 (ποσοστό 12,9%). Μπορεί, συνεπώς, το ποσοστό των άνεργων νέων ηλικίας 15-24 ετών στην Ευρώπη (21,3%) να παρουσιάζεται μεγαλύτερο έναντι εκείνου των NEET (12,9%), στην πραγματικότητα όμως οι NEET 15-24 ετών είναι αριθμητικά περισσότεροι για το λόγο ότι υπολογίζονται επί του συνολικού πληθυσμού των νέων της ίδιας ηλικιακής ομάδας στην ΕΕ και όχι μόνο επί του εκλαμβανόμενου ως οικονομικά ενεργού. Αντίστοιχη είναι η αποτύπωση της κατάστασης και για την ηλικιακή ομάδα 25-29 ετών.

Τέλος, πρέπει διευκρινιστεί ότι η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε κατά την εκπόνηση της έρευνας του Eurofound στηρίχθηκε στον λειτουργικό ορισμό των εννοιών “NEET” και “μη NEET”, σύμφωνα με τον οποίο ως NEET θεωρήθηκαν όσοι νέοι τελούσαν σε οικονομική και εκπαιδευτική απραξία για χρονικό διάστημα ίσο ή μεγαλύτερο των έξι μηνών, με την πλειονότητα, ωστόσο, των περιπτώσεων να δηλώνει ότι βρίσκεται σε αυτή την κατάσταση για διάστημα αρκετά μεγαλύτερο των έξι μηνών.

A.3. Εκπαίδευση – Εργασιακή εμπειρία και NEET

Βάσει των ευρημάτων της έρευνας του Eurofound, η πλειονότητα των NEET στα περισσότερα κράτη-μέλη της ΕΕ διαθέτει χαμηλό ή μεσαίο επίπεδο εκπαίδευσης, γεγονός που προφανώς δεν προξενεί ιδιαίτερη εντύπωση, αν συνυπολογίσει κανείς τις διαρκώς αυξανόμενες ανάγκες της ευρωπαϊκής αγοράς εργασίας για εξειδικευμένο ανθρώπινο

δυναμικό. Ωστόσο, αυτό που προξενεί εντύπωση είναι το ότι σε ορισμένα κράτη-μέλη το ποσοστό των NEET που διαθέτει πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι αρκετά υψηλό, με χαρακτηριστικότερα παραδείγματα την περίπτωση της Ελλάδας και της Κύπρου. Στην Ελλάδα μάλιστα, άνω του 30% των νέων που έχουν ολοκληρώσει την τριτοβάθμια εκπαίδευση δύνανται να χαρακτηριστούν ως NEET, ενώ ο μισός σχεδόν πληθυσμός των NEET έχει παρακολουθήσει ανώτερη δευτεροβάθμια ή/και μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση.

B. Στατιστικά στοιχεία για τους NEETs σε εθνικό επίπεδο

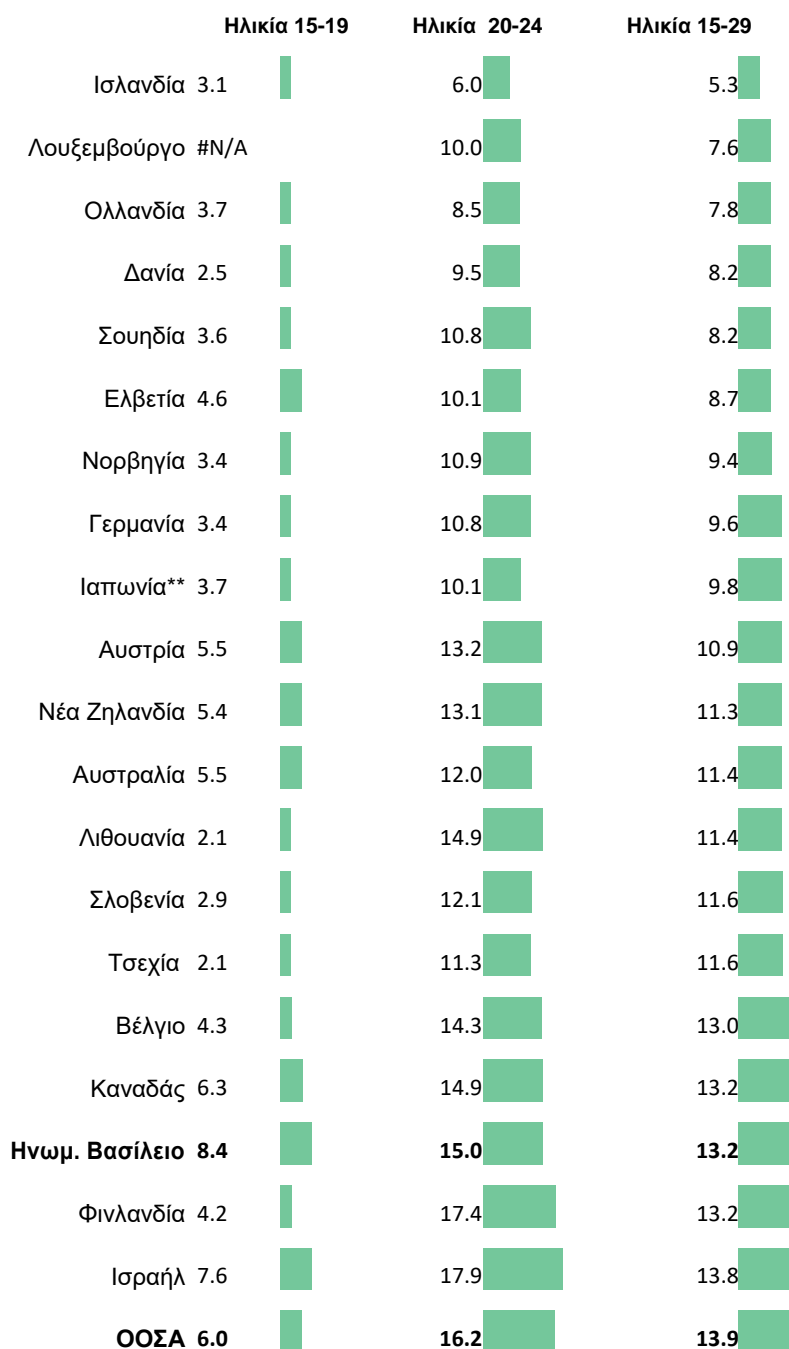
Η έρευνα που διεξήγαγαν εν μέσω κρίσης (2013), το Κέντρο Ανάπτυξης Εκπαιδευτικής Πολιτικής της ΓΣΕΕ και το ΚΕΑΔΙΚ του Πανεπιστημίου Κρήτης, σε συνεργασία με την εταιρεία GPO, μας δίνει το ακόλουθο προφίλ του φαινομένου NEETs στη χώρα μας:

- ✚ Η συγκεκριμένη «κοινωνική ομάδα» αποτελείται κατά 54% από γυναίκες και κατά 46% από άνδρες..
- ✚ Το 41% προέρχεται από οικογένειες με εισόδημα κάτω από 1.000 ευρώ, ενώ το 11% από οικογένειες με εισόδημα μέχρι 1.500 ευρώ.
- ✚ Το υψηλότερο ποσοστό τους εντοπίζεται στα νησιά του νοτίου Αιγαίου, τη Στερεά Ελλάδα και τα νησιά του Ιονίου.
- ✚ Το 66,2% έχει εργαστεί στο παρελθόν κυρίως στον τριτογενή τομέα (παροχή υπηρεσιών), ενώ το 26,2% βρίσκεται σε μακροχρόνια ανεργία.
- ✚ Το 75% δεν έχει παρακολουθήσει κανένα πρόγραμμα κατάρτισης.
- ✚ Το 42,9% έχει εγκαταλείψει πρόωρα το σχολείο για οικονομικούς λόγους.
- ✚ Το 83,3% βρίσκεται σε αναζήτηση εργασίας.
- ✚ Το 96,6% θεωρεί ότι ο ρόλος του κράτους είναι να προστατεύει όλους τους πολίτες ανεξαρτήτως κόστους και το 78,4% φοβάται ότι οι η έλλειψη κοινωνικών δαπανών δεν θα τους επιτρέψει να εξέλθουν από την κατάσταση αυτή.
- ✚ Το άγχος αποτελεί για το 54,6% ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα για τη σωματική υγεία τους.
- ✚ Σε πολύ μεγάλο βαθμό οι νέοι NEETs, απέχουν από την πολιτική ενασχόληση και δράση.
- ✚ Στην χώρα μας που το δημογραφικό πρόβλημα είναι τεράστιο, η ματιά μας δεν αφορά μόνο στο ποσοτικό μέρος, αλλά συνδέεται άμεσα και με το ποιοτικό. Δεν είναι μόνο οι νέοι που φεύγουν εκτός συνόρων και είναι ένα εξαιρετικά σημαντικό ζήτημα που μας απασχολεί, αλλά και η κατάσταση εκείνων των νέων που αποφασίζουν να μείνουν στον τόπο μας. Ο κίνδυνος αύξησης μιας «περιπλανώμενης» εντός των συνόρων γενιάς, χωρίς ορατό μέλλον και με πλήθος απειλών (κατάθλιψη, ναρκωτικά, παραβατική συμπεριφορά κ.ά.) να τους

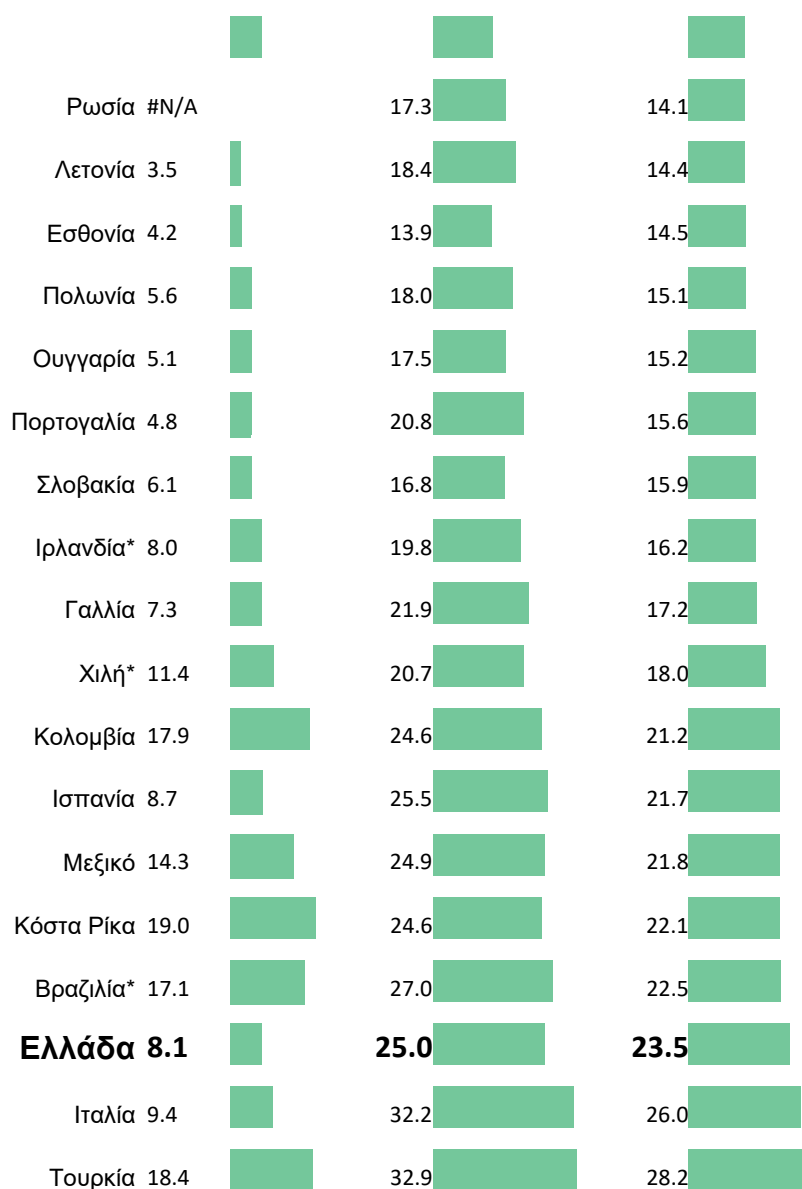
περιτριγουρίζουν χρήζει την προσοχή της πολιτείας. Η ενδυνάμωση και ενεργοποίησή τους δεν είναι κάτι απλό, αλλά σίγουρα είναι αναγκαίο.

Γ. Διεθνείς στατιστικές για τους NEET

Ο ΟΟΣΑ για το έτος 2017 δημοσιεύει δεδομένα² NEETs στα Κράτη Μέλη του ανά κατηγορία ηλικιακής ομάδας, ως ακολούθως:

² OECD (2017), *Youth not in employment, education or training (NEET) (indicator)*. doi: 10.1787/72d1033a-en (Accessed on 28 December 2017)

Το ποσοστό των NEET ηλικίας 15-29 ετών στην Ελλάδα παρουσιάζεται ιδιαίτερα αυξημένο συγκριτικά με τον μέσο όρο των χωρών του ΟΟΣΑ (13,9%). Υπογραμμίζονται τα υψηλότερα (αν και αισθητά χαμηλότερα από την έναρξη της οικονομικής ύφεσης) ποσοστά των NEET ιδιαιτέρως στις ηλικίες 20-24 ετών (25%) και στις ηλικίες 25-29 (23,5) στην Ελλάδα.

Δ. Πλαίσιο πολιτικής

Σε επίπεδο Ε.Ε., οι NEET θεωρούνται μία από τις πιο προβληματικές ομάδες. Επιστρατεύοντας τα αντανακλαστικά του, **το Συμβούλιο** εξέδωσε τον **Απρίλιο του 2013 «Σύσταση για την θέσπιση προγραμμάτων εγγυήσεων για τη Νεολαία»**, σύμφωνα με την οποία τα Κ-Μ θα έπρεπε να διασφαλίσουν ότι όλοι οι νέοι κάτω των 25 ετών - είτε

είναι εγγεγραμμένοι στις υπηρεσίες απασχόλησης είτε όχι - θα λαμβάνουν μια συγκεκριμένη ποιοτική προσφορά εντός 4 μηνών αφότου εξέρχονται από την επίσημη εκπαίδευση ή καθίστανται άνεργοι. Αυτή η ποιοτική προσφορά πρέπει να αφορά εργασία, μαθητεία, πρακτική άσκηση ή συνέχιση της εκπαίδευσής τους.

Το πολιτικό-οικονομικό υπόβαθρο που πυροδότησε την παραπάνω πρωτοβουλία είναι αρκούντως γνωστό σε όλους μας :

- Η οικονομική κρίση πλήττει ιδιαίτερος τους νέους.
- Πιο συγκεκριμένα περίπου 4.500.000 νέοι στην Ευρώπη κάτω των 25 ετών καταγράφονται ως άνεργοι για περισσότερο από 12 μήνες,
- Ο αριθμός των νέων που δεν επιδιώκουν την ενεργή συμμετοχή στην απασχόληση αυξάνεται ολοένα και περισσότερο,
- Περίπου 7.500.000 νέοι, δηλαδή περίπου 12,9% των νέων Ευρωπαίων (ηλικίας 15-24 ετών) είναι εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης και κατάρτισης (NEET).

Εν συνεχεία, την Άνοιξη του 2014, όλα τα Κ-Μ παρουσίασαν ενώπιον της Επιτροπής τα Εθνικά Σχέδια Υλοποίησης του προγράμματος "Εγγύηση για τη Νεολαία" και ανέλαβαν δέσμευση αποτελεσματικής υλοποίησής τους.

Εντούτοις, έρευνα του Ευρωβαρόμετρου απέδειξε ότι η Πρωτοβουλία "Εγγύηση για τη Νεολαία" έπασχε από έλλειψη «αναγνωρισιμότητας». Σχεδόν οκτώ στους δέκα νέους δεν είχαν ακούσει για αυτή την πρωτοβουλία της ΕΕ, το 17% έχει ακούσει κάτι, αλλά δεν ήταν εξοικειωμένοι με λεπτομέρειες, ενώ μόνο το 4% είχε γνώση του προγράμματος.

Προς θεραπεία του ελλείμματος αναγνωσιμότητας των Δράσεων της Πρωτοβουλίας "Εγγύηση για τη Νεολαία" και την επιτάχυνση της εφαρμογής όποιων δράσεων, η Ε.Ε. επιστράτευσε τον άξονα PROGRESS του ευρωπαϊκού προγράμματος EaSI. Στο πλαίσιο του EaSI, λοιπόν, εξέδωσε 2 διαδοχικές Προσκλήσεις προς τα Κ-Μ προκειμένου εκείνα να αναπτύξουν αποτελεσματικές στρατηγικές προσέγγισης των νέων όπως εκστρατείες ευαισθητοποίησης/ενημέρωσης, καθώς και άλλων μεθόδων με κύριο σκοπό την μαζικότερη ένταξη των νέων σε ενέργειες της Πρωτοβουλίας "Εγγύηση για τη Νεολαία".

Οι σχετικές προσκλήσεις είχαν ως πρωταρχικό στόχο την άρση των εμποδίων, όσον αφορά στην συμμετοχή των νέων στις δράσεις του προγράμματος "Εγγύηση για τη Νεολαία" μέσω ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης.

Παράλληλα, ήδη από το 2015, η Επιτροπή στο πλαίσιο των εθνικών εκθέσεων διαπιστώνει ότι τα Κ-Μ έχουν βελτιώσει, μεν την ικανότητα των Δημοσίων Υπηρεσιών Απασχόλησης καθώς και τα συστήματα κατάρτισης. Ωστόσο, το ίδιο το πρόγραμμα "Εγγύηση για τη Νεολαία" είναι μια προσπάθεια διαρθρωτικής μεταρρύθμισης που χρειάζεται χρόνο για να υλοποιηθεί πλήρως και απαιτούνται περαιτέρω συνεχείς προσπάθειες. Καταλήγει, λοιπόν, η Ε.Ε. να διατυπώνει την ακόλουθη σύσταση:

Ο σχεδιασμός και η υλοποίηση ενός συστήματος Εγγυήσεων για τη Νεολαία προϋποθέτει τη στενή συνεργασία και διαρκή διαβούλευση όλων των βασικών εμπλεκομένων στην εφαρμογή του ήτοι: δημόσιων αρχών, υπηρεσιών απασχόλησης, φορέων συμβουλευτικής υποστήριξης για θέματα επαγγελματικού προσανατολισμού, ιδρυμάτων εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης, υπηρεσιών στήριξης των νέων, επιχειρήσεων, εργοδοτών, συνδικαλιστικών ενώσεων κ.α.

Περαιτέρω προκλήσεις για βελτίωση θεωρούνται η παροχή ποιοτικών υπηρεσιών προς τους νέους, η διασφάλιση ποιότητας σε προσφερόμενες θέσεις εργασίας, η εξεύρεση νέων τρόπων συμμετοχής στις Δράσεις των επιχειρήσεων και των μη ενεργών νέων καθώς και όσων είναι απομακρυσμένοι από την αγορά εργασίας.

Για να διασκεδάσουμε και τις όποιες αμφιβολίες για τη σπουδαιότητα του μικρού προγράμματος NEETs on Board, το οποίο βρίσκεται σε συνέργεια με το Πρόγραμμα «Εγγύηση για τη Νεολαία», παρατίθενται τα ακόλουθα στατιστικά στοιχεία:

Τρία χρόνια αφότου ξεκίνησαν να υλοποιούνται Δράσεις στο πλαίσιο των εθνικών Προγραμμάτων Εγγύηση για τη Νεολαία, η ευρωπαϊκή αγορά εργασίας για τους νέους παρουσίασε σημαντική βελτίωση, ήτοι:

- Υπάρχουν σχεδόν 1,8 εκατομμύρια λιγότεροι άνεργοι νέοι στην ΕΕ και 1.000.000 λιγότεροι νέοι εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης (NEETs).
- Η ανεργία των νέων μειώθηκε από το ανώτατο ποσοστό του 23,7% που είχε φθάσει το 2013 σε 18,7% το 2016.
- Το ποσοστό νέων ηλικίας 15-24 ετών εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης μειώθηκε από 13,2% το 2012 σε 11,5% το 2016.

Ακόμη κι αν οι τάσεις αυτές αποδοθούν σε κυκλικούς παράγοντες, τα Προγράμματα Εγγυήσεων για τη Νεολαία επιταχύνουν την πρόοδο, καθώς αυξάνουν τις ευκαιρίες που προσφέρονται στους νέους.

Μια σημαντική αλλαγή για τις ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης στην Ελλάδα θα είναι η στροφή προς ένα «ανοικτό πλαίσιο», σύμφωνα με τις προσεγγίσεις πολιτικής της ΕΕ, που παρέχει σταθερά επιλογές στους άνεργους ανάλογα με το προφίλ και τις ανάγκες τους.

Αυτή η μετατόπιση έχει δύο προϋποθέσεις που παρουσιάζουν σημαντικές προκλήσεις στην Ελλάδα.

Πρώτον, απαιτεί μια σειρά από συνεχείς διαθέσιμες και κατάλληλες σχετικές ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης που προσφέρουν επιλογές για τους άνεργους.

Δεύτερον, απαιτεί σημαντικές ικανότητες για τη συνεχή υποστήριξη, αξιολόγηση και κατεύθυνση των ανέργων στο μέτρο πολιτικής που ανταποκρίνεται καλύτερα στις ανάγκες και τις προσδοκίες τους. Για το σκοπό αυτό θα εφαρμοσθούν καταρχάς πιλοτικές δράσεις στις οποίες θα δοκιμασθεί ο νέος τρόπος υλοποίησης των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης.

Οι ανωτέρω στοχεύσεις εντάσσονται στην ευρύτερη πρόκληση που είναι ο σχεδιασμός των πολιτικών βάσει ποιοτικών και ποσοτικών στοιχείων με τελικό στόχο τη σύζευξη της προσφοράς και της ζήτησης της εργασίας.

Ε. ΓΑΛΑΖΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Η Γαλάζια Οικονομία³ ορίζεται ως όλες οι οικονομικές δραστηριότητες οι οποίες σχετίζονται με τους ωκεανούς, τις θάλασσες και τις παράκτιες περιοχές. Περιλαμβάνει επίσης δραστηριότητες που παρέχουν άμεση ή έμμεση υποστήριξη στη λειτουργία των γαλάζιων οικονομικών τομέων και οι οποίες δεν βρίσκονται απαραίτητα σε παράκτιες περιοχές.

Οι τομείς που περιλαμβάνονται στη Γαλάζια Οικονομία είναι αλληλεξαρτώμενοι, καθώς βασίζονται σε κοινές δεξιότητες και μεριζόμενη υποδομή (όπως είναι οι λιμένες και τα δίκτυα διανομής ηλεκτρισμού). Εξαρτώνται, δε, από τη βιώσιμη χρήση της θάλασσας από τον άνθρωπο. Ενδεικτικά αναφέρονται ως τομείς της Γαλάζιας Οικονομίας οι ακόλουθοι:⁴

- Αλιεία και υδατοκαλλιέργειες
- Γαλάζια βιοτεχνολογία
- Εξόρυξη πετρελαίου και αερίου
- Εξόρυξη αδρανών υλικών
- Εξόρυξη αλατιού
- Εκμετάλλευση κοιτασμάτων του θαλάσσιου βυθού
- Αφαλάτωση
- Θαλάσσιες μεταφορές
- Λιμάνια (συμπεριλαμβανομένης της βυθοκόρησης)
- Ναυπηγική δραστηριότητα
- Επισκευή πλοίων
- Τουρισμός
- Αιολική ενέργεια

---

³ECORYS, *BlueGrowth. Scenarios and drivers for Sustainable Growth from the Oceans, Seas and Coasts. FinalReport, 2012*

⁴ COGEA, (2017) "Study on the establishment of a framework for processing and analyzing maritime economic data in Europe", draft final report, EC DG MARE

- Άλλες ανανεώσιμες πηγές ενέργειας
- Δημόσιος τομέας

Η Γαλάζια Οικονομία καλύπτει δραστηριότητες που σχετίζονται με τις θάλασσες και τους ωκεανούς, είναι όμως δύσκολο να εκτιμηθεί το μέγεθός της, διότι:

- Όλες οι δραστηριότητες που υλοποιούνται στην ακτή δεν σχετίζονται πάντα με τη Γαλάζια Ανάπτυξη.
- Όλες οι δραστηριότητες της Γαλάζιας Οικονομίας δεν υλοποιούνται σε παράκτιες περιοχές.
- Η παραδοσιακή ταξινόμηση βιομηχανιών όπως ο τουρισμός ή η παραγωγή ενέργειας δεν κάνει διάκριση μεταξύ του τι είναι θαλάσσια ή ναυτιλιακή δραστηριότητα και τι δεν είναι.
- Σε πολλούς ναυτιλιακούς τομείς, όπως η εξερεύνηση πετρελαίου και φυσικού αερίου, το μεγαλύτερο μέρος της απασχόλησης προέρχεται από προμηθευτές εξοπλισμού και άλλες δραστηριότητες και όχι από τον ίδιο τον κλάδο.

Η σημασία των θαλάσσιων οικονομικών δραστηριοτήτων στην Ευρώπη αναμένεται ότι θα αυξηθεί έως το 2025, με την ΑΠΑ να εκτιμάται ότι θα ανέλθει σε 590 δισεκ. ευρώ και τον αριθμό των εργαζομένων σε 7 εκατ. άτομα.

Σε παγκόσμιο επίπεδο, ο ΟΟΣΑ προβλέπει ότι από το 2030, πολλές βιομηχανίες που βασίζονται στις θάλασσες έχουν τη δυνατότητα να επιτύχουν ιδιαίτερα υψηλές αποδόσεις τόσο όσον αφορά στην προστιθέμενη αξία, όσο και την απασχόληση. Η παραγωγή της παγκόσμιας οικονομίας των θαλασσών εκτιμάται σήμερα σε 1,3 τρισεκατ. ευρώ ποσό το οποίο θα μπορούσε να υπερδιπλασιαστεί μέχρι το 2030. Τα δεδομένα αυτά φανερώνουν την ολοένα αυξανόμενη σημασία που διαδραματίζει η Γαλάζια Οικονομία στην Ευρωπαϊκή Ένωση συνεισφέροντας στην οικονομική ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων εργασίας.

Στην Ευρώπη υπολογίζεται ότι η Γαλάζια Οικονομία⁶ αντιπροσωπεύει 5,4 εκατ. θέσεις εργασίας και ακαθάριστη προστιθέμενη αξία (ΑΠΑ) που ανέρχεται σε περίπου 500 δισεκ. ευρώ ετησίως. Συνολικά, 75% του εξωτερικού εμπορίου της Ευρώπης και 37% του εμπορίου εντός της ΕΕ διεξάγεται διά θαλάσσης. Μεγάλο ποσοστό αυτής της δραστηριότητας είναι συγκεντρωμένο γύρω από τις ακτές της Ευρώπης

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της «Μελέτης σχετικά με τη δημιουργία πλαισίου επεξεργασίας και ανάλυσης ναυτιλιακών οικονομικών δεδομένων στην Ευρώπη» της

---

⁵Εγγραφο Εργασίας των Υπηρεσιών της Επιτροπής για την «Έκθεση για τη Στρατηγική της Γαλάζιας Ανάπτυξης προς μια περισσότερο βιώσιμη ανάπτυξη και απασχόληση στη Γαλάζια Οικονομία» (SWD(2017) 128 final, 31.03.2017)

⁶ Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την «Γαλάζια ανάπτυξη, ευκαιρίες για βιώσιμη ανάπτυξη στους τομείς της θάλασσας και της ναυτιλίας» (COM 2012 494, 13.09.2012) (<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A52012DC0494>)

COGEA (Consulentiperlagestioneaziendale) για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,⁷ προκύπτουν τα εξής:

- Το 2014, η Γαλάζια Οικονομία στην Ευρωπαϊκή Ένωση δημιούργησε προστιθέμενη αξία ύψους περίπου 215 δισεκατ. ευρώ και περίπου 5,7 εκατ. θέσεις εργασίας (άμεσα και έμμεσα), με την άμεση απασχόληση να ανέρχεται σε 3,2 εκατ. θέσεις εργασίας.
- **Σε ευρωπαϊκό επίπεδο ο παράκτιος τουρισμός είναι μακράν η μεγαλύτερη οικονομική δραστηριότητα, καθώς αποτελεί σχεδόν το 40% της συνολικής προστιθέμενης αξίας των τομέων της Γαλάζιας Οικονομίας** και απασχολεί περισσότερα από 3 εκατ. άτομα, τα οποία αντιπροσωπεύουν το 55% της απασχόλησης. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι ο τουρισμός δεν αποτελεί ενιαία οικονομική δραστηριότητα, αλλά περιλαμβάνει ένα ευρύ σύνολο δραστηριοτήτων (διαμονή, εστίαση, μεταφορές κ.λπ.).
- Εκτός από τον παράκτιο τουρισμό και άλλες παραδοσιακές δραστηριότητες έχουν ιδιαίτερη βαρύτητα για την Γαλάζια Οικονομία. Η εξόρυξη πετρελαίου και φυσικού αερίου παράγει περισσότερο από το 18% της συνολικής προστιθέμενης αξίας των κλάδων της Γαλάζιας Οικονομίας παρά το γεγονός, όμως, ότι ο εν λόγω τομέας απασχολεί μόνο το 1% του συνολικού εργατικού δυναμικού.
- Οι θαλάσσιες μεταφορές είναι μια άλλη παραδοσιακή δραστηριότητα που εξακολουθεί να διαδραματίζει σημαντικό ρόλο, καθώς αποτελεί περίπου το 17% της συνολικής προστιθέμενης αξίας των τομέων της Γαλάζιας Οικονομίας, και το 17% της απασχόλησης.
- Η αλιεία και η υδατοκαλλιέργεια (κλάδος που περιλαμβάνει και τη βιομηχανία μεταποίησης αλιευμάτων) αντιπροσωπεύουν μόλις το 7,3% της συνολικής προστιθέμενης αξίας της Γαλάζιας Οικονομίας, αλλά το μερίδιό τους αυξάνεται στο 10,5% όσον αφορά στην απασχόληση.

E.1. Ολοκληρωμένη Θαλάσσια Πολιτική (Μεγιστοποίηση της αειφόρου χρήσης των ωκεανών και των θαλασσών, Παροχή υψηλότερης ποιότητας ζωής στις παράκτιες περιοχές, κ.λπ.)

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή με την ανακοίνωση COM 2012 494 «Γαλάζια Ανάπτυξη: Ευκαιρίες για βιώσιμη ανάπτυξη στους τομείς της θάλασσας και της ναυτιλίας»⁸ έδωσε νέα ώθηση

---

⁷COGEA (2017). *Study on the establishment of a framework for processing and analyzing maritime economic data in Europe*, draft final report, EC DG MARE.

⁸ Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την «Γαλάζια ανάπτυξη, ευκαιρίες για βιώσιμη ανάπτυξη στους τομείς της θάλασσας και της ναυτιλίας» (COM 2012 494, 13.09.2012) (<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A52012DC0494>)

στην Ολοκληρωμένη Θαλάσσια Πολιτική της Επιτροπής και κήρυξε την έναρξη μιας διαδικασίας με την οποία η Γαλάζια Οικονομία θα εδραιωθεί στην ατζέντα των κρατών μελών, των περιφερειών, των επιχειρήσεων και της κοινωνίας των πολιτών.

Ωστόσο η έννοια της προώθησης της γαλάζιας οικονομίας είναι παλαιότερη. Το πρόγραμμα δράσεων της Ολοκληρωμένης Θαλάσσιας Πολιτικής πρώτο-παρουσιάστηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 2007. Συνιστά μια διατομεακή συνολική στρατηγική για την βιώσιμη ανάπτυξη στις παράκτιες και νησιωτικές περιοχές και στις θάλασσες.

E.2. Στρατηγική για την Ασφάλεια στη Θάλασσα

Τον Ιούνιο του 2014, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε μια στρατηγική για την ασφάλεια στη θάλασσα που αφορά το σύνολο του θαλάσσιου τομέα. Πρωταρχικός στόχος αυτής της στρατηγικής είναι να παράσχει ένα κοινό πλαίσιο για τις αρμόδιες αρχές σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, ώστε να εξασφαλιστεί μια συνεκτική ανάπτυξη των πολιτικών τους και μια ευρωπαϊκή απόκριση στις απειλές και τους κινδύνους στον θαλάσσιο τομέα. Η στρατηγική αυτή στοχεύει επίσης στην προάσπιση των στρατηγικών θαλάσσιων συμφερόντων της ΕΕ και τον καθορισμό των τρόπων δράσης

Καθορίζονται με σαφήνεια τα στρατηγικά συμφέροντα της ΕΕ και των κρατών μελών της στον τομέα της ασφάλειας στη θάλασσα, αλλά και οι κίνδυνοι και απειλές για την ασφάλεια στην θάλασσα. Περιλαμβάνονται, επίσης τρόποι για την ενίσχυση της αντίδρασης της ΕΕ με αναφορά σε πέντε βασικούς τομείς:

- Εξωτερική δράση
- Επίγνωση της κατάστασης, επιτήρηση και ανταλλαγή πληροφοριών στον τομέα της θάλασσας
- Ανάπτυξη ικανοτήτων
- Διαχείριση κινδύνων, προστασία των θαλάσσιων υποδομών ζωτικής σημασίας και αντιμετώπιση των κρίσεων
- Έρευνα και καινοτομία, εκπαίδευση και κατάρτιση για την ασφάλεια στη θάλασσα.

E.3. Στρατηγική για τη Μεσόγειο

Η Αν. Μεσόγειος αποτελεί μια από τις θαλάσσιες περιοχές στις οποίες εστιάζεται το ενδιαφέρον της ΕΕ.

Η γεωγραφική θέση της περιοχής, αποτελώντας το σημείο τομής τριών ηπείρων και συμπεριλαμβάνοντας δύο από τρεις πύλες της Μεσογείου (Στενά των Δαρδανελίων και Διώρυγα του Σουέζ), την καθιστά μια από τις πλέον πολυσύχναστες θαλάσσιες περιοχές.

Μέσω της Ανατολικής Μεσογείου διέρχεται περί το 15% του δια θαλάσσης παγκόσμιου εμπορίου .

Σημαντική α αξία έχει επίσης η πρόσφατη ανακάλυψη ενεργειακών αποθεμάτων, τα οποία προβλέπεται στο ορατό μέλλον να καλύψουν μέρος των ενεργειακών αναγκών της ΕΕ, καθιστώντας την περιοχή σημαντική πηγή ενέργειας για την ΕΕ, ενώ ήδη διέρχονται ή προγραμματίζεται να διέλθουν αγωγοί μεταφοράς ενεργειακών πόρων.

Στην Αν. Μεσόγειο δραστηριοποιείται το 25% του αλιευτικού στόλου των κρατών μελών της ΕΕ και ως τούτου προέρχεται μεγάλο μέρος αλιευμάτων. Τέλος η οικονομική της αξία ενισχύεται καθόσον αποτελώντας πόλο έλξης εκατομμυρίων τουριστών, προκαλεί τεράστια δραστηριότητα στο θαλάσσιο πεδίο (κρουαζιερόπλοια, σκάφη αναψυχής, σκάφη επιβατικών μεταφορών), ενισχύοντας σημαντικά το ΑΕΠ των κρατών της περιοχής.

ΣΤ. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης με νομοθετική πρωτοβουλία το έτος 2011 (ν. 4019/2011) προώθησε για πρώτη φορά οργανωμένα το θεσμό της κοινωνικής οικονομίας και επιχειρηματικότητας, ο οποίος είναι ευρέως διαδεδομένος σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο και έχει λειτουργήσει αποτελεσματικά ως μέσο ένταξης στην αγορά εργασίας, όχι μόνο των ευπαθών κοινωνικά ομάδων, αλλά και ενός αυξανόμενου τμήματος του πληθυσμού που πλήττεται από την ανεργία.

Στόχοι του θεσμικού πλαισίου (ν. 4019/2011-ΦΕΚ 216/30-09-2011, Τ. Α'), ήταν: η δημιουργία θέσεων εργασίας και η κοινωνική ένταξη ευάλωτων ομάδων, η κάλυψη κοινωνικών αναγκών, ειδικότερα μέσω της ενίσχυσης της κοινωνικής και αλληλέγγυας επιχειρηματικότητας και της κοινωνικής καινοτομίας και η ενίσχυση της τοπικής ανάπτυξης και της κοινωνικής συνοχής.

Σύμφωνα με τον νόμο η «Κοινωνική Οικονομία» είναι το σύνολο των οικονομικών, επιχειρηματικών, παραγωγικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων, οι οποίες αναλαμβάνονται από νομικά πρόσωπα ή ενώσεις προσώπων, των οποίων ο καταστατικός σκοπός είναι η επιδίωξη του συλλογικού οφέλους και η εξυπηρέτηση γενικότερων κοινωνικών συμφερόντων. «Συλλογικός Σκοπός» είναι η προώθηση των δράσεων συλλογικότητας και η προστασία των συλλογικών αγαθών μέσω αναπτυξιακών, οικονομικών και κοινωνικών πρωτοβουλιών τοπικού, περιφερειακού ή ευρύτερου χαρακτήρα. Ως τέτοιες δράσεις νοούνται ιδίως οι πολιτιστικές, οι περιβαλλοντικές, οι οικολογικές δραστηριότητες, η αξιοποίηση και ανάδειξη τοπικών προϊόντων, η παροχή κοινωνικών υπηρεσιών. (ν. 4019 αρ. 1).

Βασικό όργανο εφαρμογής της πολιτικής του νέου νόμου ήταν η «Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση (Κοιν.Σ.Επ.) η οποία είναι αστικός συνεταιρισμός κοινωνικού σκοπού με

περιορισμένη ευθύνη των μελών του και διαθέτει εκ του νόμου την εμπορική ιδιότητα. Η Κοιν.Σ.Επ. είναι επιχείρηση η οποία διοικείται ισότιμα από τα μέλη της και η λειτουργία της βασίζεται στην επιδίωξη συλλογικού οφέλους ενώ το κέρδος της προκύπτει από δράσεις που εξυπηρετούν αποκλειστικά το κοινωνικό συμφέρον.»

Τα μέλη της «Κοιν.Σ.Επ.» μπορούν να είναι απλοί πολίτες αλλά και νομικά πρόσωπα (επιχειρήσεις). Απλά η συμμετοχή των νομικών προσώπων στην Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσοστό του 1/3 των μελών της, ενώ δεν επιτρέπεται η συμμετοχή σε αυτήν των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) που υπάγονται σε αυτούς.

Το κεφάλαιο της επιχείρησης διαιρείται σε συνεταιριστικές μερίδες. Ο αριθμός των μερίδων και η ονομαστική τους αξία, η οποία είναι ίδια για κάθε μερίδα, καθορίζονται στο καταστατικό της επιχείρησης.

Τα μέλη της Κοιν.Σ.Επ. διαθέτουν τουλάχιστον από μία υποχρεωτική συνεταιριστική μερίδα, ως ελάχιστη χρηματική συμμετοχή στο κεφάλαιο της επιχείρησης, το ύψος της οποίας ορίζεται ελεύθερα από το καταστατικό και είναι ίσο για όλα τα μέλη.

Η απόκτηση συνεταιριστικών μερίδων πραγματοποιείται με καταβολή μετρητών.

Σύμφωνα με στοιχεία της αρμόδιας Υπηρεσίας (Τμήμα Μητρώου Κοινωνικής Οικονομίας του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης) έως 27.10.2016, πραγματοποιήθηκαν 1221 εγγραφές Κοινωνικών Επιχειρήσεων, εκ των οποίων παρέμεναν ενεργές 908.

ΣΤ.1. Βασικά Χαρακτηριστικά του Ν 4430/2016 –Συσχέτιση με τον Ν. 4019/2011

Το 2016 ψηφίστηκε ένας νέος νόμος για την Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία ο οποίος τροποποιεί και επεκτείνει τον προηγούμενο Νόμο (ν. 4019/2011) .

Ο νέος Νόμος 4430/2016 «Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία (ΚΑΛΟ) και ανάπτυξη των φορέων της και άλλες διατάξεις» έχει ως σκοπό τη δημιουργία του νομοθετικού πλαισίου για την Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία, ως μορφή εναλλακτικής οργάνωσης των οικονομικών δραστηριοτήτων. Ειδικότερα, ο νόμος στοχεύει στη διάχυση της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας σε όλους τους δυνατούς τομείς οικονομικής δραστηριότητας και στη στήριξη και την ενίσχυση των παραγωγικών εγχειρημάτων αυτοδιαχείρισης και της συλλογικής κοινωνικής επιχειρηματικότητας.

Με τον Νόμο 4430/2016 ρυθμίζονται θέματα που αφορούν στη σύσταση, στη λειτουργία και τη διοικητική εποπτεία των Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας. Μεταξύ άλλων, με το νέο νόμο επιχειρείται να αποταυτιστεί η Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία από το νομικό σχήμα της ΚΟΙΝΣΕΠ, ενώ εισάγεται νέα νομική μορφή, αυτή του

συνεταιρισμού εργαζομένων, η θεσμοθέτηση του οποίου απαντά στην κοινωνική πραγματικότητα της λειτουργίας πληθώρας τέτοιων εγχειρημάτων, που μέχρι σήμερα χρησιμοποιούσαν άλλα νομικά σχήματα (ΚΟΙΝΣΕΠ, αστικός συνεταιρισμός, Ο.Ε.) ελλείπει του κατάλληλου.

Ο Νόμος 4430/2016 «Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία (ΚΑΛΟ) και ανάπτυξη των φορέων της και άλλες διατάξεις» έρχεται να καλύψει κάποια σημαντικά κενά που είχαν δημιουργηθεί από την εφαρμογή του 4019/2011, βάζοντας κανόνες στα εργασιακά και ασφαλιστικά ζητήματα που είχαν προκύψει, να δώσει φορολογικά και οικονομικά κίνητρα, να κάνει πιο ευέλικτη την λειτουργία κοινωνικών επιχειρήσεων αλλά και να καθορίσει κυρώσεις και πρόστιμα για τις περιπτώσεις εκείνες που καταστρατηγούνται οι ρυθμίσεις του Νόμου.

Ειδικότερα με το Νόμο 4430/2016:

- Διευρύνεται το πεδίο των Φορέων της Κοινωνικής Οικονομίας, με την δυνατότητα που παρέχεται σε φορείς εκτός των Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων να ενταχθούν στις ρυθμίσεις του θεσμικού πλαισίου της Κοινωνικής Οικονομίας
- Μια νέα κατηγορία Κοινωνικής Επιχείρησης που προσθέτει ο Νόμος που είναι ο Συνεταιρισμός εργαζομένων που επιδιώκεται να αξιοποιηθεί από τους εργαζόμενους εγκαταλελειμμένες/χρεωκοπημένες επιχειρήσεις.
- Θεσμοθετείται το Ταμείο Κοινωνικής Οικονομίας ως ΝΠΙΔ, με σκοπό την χρηματοδότηση προγραμμάτων και δράσεων για την ενίσχυση των Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας.
- Θεσμοθετείται η σύνδεση του οικονομικού μεγέθους της δραστηριότητας του φορέα κοινωνικής οικονομίας με μια ελάχιστη δαπάνη μισθωτής εργασίας. Έτσι, από τον δεύτερο χρόνο λειτουργίας τους κι εφόσον ο τζίρος τους υπερβαίνει τις 30 χιλιάδες ευρώ ετησίως θα έχουν την υποχρέωση το 25% των εσόδων τους να αποτελούν μισθοδοτική δαπάνη.
- Προβλέπεται η επιστροφή μέρους των κερδών στους εργαζόμενους. Συγκεκριμένα, το 35% των ετήσιων κερδών διατίθεται στους εργαζόμενους, ανεξάρτητα αν αυτοί είναι μέλη ή όχι του φορέα. Τα κέρδη αυτά δεν φορολογούνται σε επίπεδο νομικού προσώπου, αλλά μόνο σε επίπεδο φυσικού προσώπου, με την κλίμακα του εισοδήματος από μισθωτή εργασία.
- Τίθεται όριο στην αναλογία εργαζομένων-μη μελών σε σχέση με τους εργαζόμενους-μέλη για να διασφαλιστεί ότι Κοιν.Σ.Επ. και Συνεταιρισμοί Εργαζομένων δεν θα λειτουργούν ως γραφεία ενοικίασης εργαζομένων: οι εργαζόμενοι-μη μέλη του συνεταιρισμού δεν μπορεί να είναι περισσότεροι από το 40% για τις Κοιν.Σ.Επ. και από 25% για τους Συνεταιρισμούς Εργαζομένων.

- Προβλέπεται η σύγκλιση στις αμοιβές, ορίζοντας όριο μεταξύ ανώτερου και κατώτερου μισθού 3 προς 1 εντός του φορέα ΚΑΛΟ, αλλά και εντός των συμπράξεων στις οποίες αυτός συμμετέχει.
- Οριοθετείται η εθελοντική εργασία στους φορείς ΚΑΛΟ. Για να θεωρείται εθελοντική η εργασία των μη μελών, θα πρέπει από τη δράση στην οποία συμμετέχουν να μην παράγονται έσοδα για τον φορέα και αυτή να έχει προαποφασιστεί και ανακοινωθεί στην ιστοσελίδα του φορέα. Για τα μέλη, η εθελοντική εργασία δε μπορεί να ξεπερνά τις 16 ώρες εβδομαδιαίως.
- Καθιερώνονται διευκολύνσεις, όπως ότι οι φορείς ΚΑΛΟ μπορεί να συνάπτουν προγραμματικές συμβάσεις για τη μελέτη και εκτέλεση έργων και προγραμμάτων κοινωνικής ωφέλειας που αναφέρονται στους καταστατικούς σκοπούς τους με αντισυμβαλλόμενους το Δημόσιο ή φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα και τους ΟΤΑ α' και β' βαθμού. Ή ότι ΟΤΑ α' και β' βαθμού, ΝΠΔΔ και ΝΠΙΔ -φορείς της κυβέρνησης- μπορεί να παραχωρούν τη χρήση κινητής και ακίνητης περιουσίας τους σε φορείς ΚΑΛΟ για την ενίσχυση των δραστηριοτήτων συλλογικής και κοινωνικής ωφέλειας.
- Ορίζονται μέτρα για τη διαφάνεια στη λειτουργία των Κοιν.Σ.Επ. Όπως ότι μέλος μιας Κοιν.Σ.Επ. δεν μπορεί να είναι μέλος και άλλων Κοιν.Σ.Επ. με ίδια δραστηριότητα, ώστε να αποτρέπεται η εκμετάλλευση των ευνοϊκών ρυθμίσεων του νόμου. Ή ότι το ποσοστό των ακαθάριστων εσόδων μιας Κοιν.Σ.Επ. Συλλογικής και Κοινωνικής Ωφέλειας που προέρχεται από δημόσιο χρήμα δεν μπορεί να ξεπερνά το 65% των εσόδων της, με σκοπό την αποφυγή δημιουργίας κρατικοδίαιτων επιχειρήσεων ή ανάπτυξης πελατειακών σχέσεων.
- Θεσπίζονται φορολογικές και ασφαλιστικές ρυθμίσεις: Οι Κοιν.Σ.Επ. απαλλάσσονται κατά 100% από την υποχρέωση προκαταβολής του φόρου εισοδήματος. Οι Κοιν.Σ.Επ. και οι Συνεταιρισμοί Εργαζομένων απαλλάσσονται από την υποχρέωση καταβολής τέλους επιτηδεύματος για τα πρώτα πέντε έτη από την έναρξη λειτουργίας, ενώ μετά την πενταετία καταβάλλουν ως τέλος επιτηδεύματος 500 ευρώ ετησίως.
- Όσοι ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες και εργάζονται σε Κοιν.Σ.Επ. ή σε Συνεταιρισμό Εργαζομένων συνεχίζουν να απολαμβάνουν όλα τα επιδόματα και τις κάθε είδους παροχές που λάμβαναν.

ΣΤ.2. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ (ΚΑΛΟ)

Είναι γεγονός, ότι προκειμένου να ολοκληρωθεί το «Οικοσύστημα» της Κοινωνικής Οικονομίας στη χώρα μας θα πρέπει να διανυθεί απόσταση πολύ περισσότερη από εκείνη

που έχει ήδη διανυθεί. Ενδεικτικά αναφέρουμε τις ακόλουθες δράσεις-ορόσημα για την ανάπτυξη του τρίτου τομέα στη χώρα μας:

- Σύσταση και λειτουργία Ταμείου Κοινωνικής Οικονομίας / Χορήγηση μικρο-δανείων σε φορείς ΚΑΛΟ
- Δημιουργία και λειτουργία Περιφερειακών Κέντρων Στήριξης
- Χρηματοδοτική ενίσχυση υφισταμένων και νέων φορέων/επιχειρήσεων ΚΑΛΟ
- Ενέργειες κατάρτισης και συμβουλευτικής νέων ανέργων στη διοίκηση και λειτουργία κοινωνικών συνεταιριστικών επιχειρήσεων
- Διαμόρφωση κριτηρίων και διαδικασιών πιστοποίησης εκπαιδευτών
- Ενσωμάτωση της Κοινωνικής Οικονομίας σε όλες της βαθμίδες της τυπικής εκπαίδευσης και μη τυπικής εκπαίδευσης
- Εφαρμογή «Ολοκληρωμένου σχεδίου ενσωμάτωσης πολιτικών δημοσίων συμβάσεων κοινωνικής αναφοράς»
- Δημιουργία συμβουλευτικής δομής Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων (Κοιν.Σ.Επ.) και άλλων φορέων Κοινωνικής Οικονομίας, όσον αφορά την συμμετοχή τους σε διαδικασίες ανάθεσης Δημοσίων Συμβάσεων Κοινωνικής Αναφοράς»
- Διαμόρφωση πλαισίου συνεργασίας δημοσίου τομέα-φορέων Κοινωνικής Οικονομίας
- Εκπαίδευση/ενίσχυση δεξιοτήτων στελεχών κεντρικής και δημόσιας διοίκησης και στελεχών Περιφερειακών Κέντρων Στήριξης
- Συνέχιση υλοποίησης επικοινωνιακού σχεδίου προβολής του θεσμού της Κοινωνικής Οικονομίας και του έργου των φορέων της.

Ζ. Προβλήματα-ανάγκες και προοπτικές NEETs στις περιοχές παρέμβασης

Προβλήματα-Ανάγκες και Προοπτικές των Ομάδων -Στόχων στην Περιοχή Παρέμβασης του έργου Neets On Boards και Προτεινόμενες λύσεις μέσω του ΕΣΠΑ 2014 -2020

Προβλήματα - Ανάγκες	Βαρύτητα	Λύσεις	Πηγή Χρηματοδότησης
Ανεργία Νέων Neets		Έμφαση σε Δράσεις υπέρ των νέων (ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης)	<ul style="list-style-type: none"> ΕΠ Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση -Ανάπτυξη του Ανθρώπινου Δυναμικού 2014-2020 Πρόγραμμα «Εγγύηση για την Νεολαία»
Χαμηλό επίπεδο ενημέρωσης – εκπαίδευσης σε θέματα κοινωνικής επιχειρηματικότητας		Συμμετοχή σε συμβουλευτικές επιμορφωτικές δράσεις	<ul style="list-style-type: none"> ΕΠ Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση -Ανάπτυξη του Ανθρώπινου Δυναμικού 2014-2020 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα
Χαμηλή Εξειδίκευση , ιδίως σε θέματα ΤΠΕ		Έμφαση σε Δράσεις κατάρτισης υπέρ των νέων	<ul style="list-style-type: none"> ΕΠ Ανταγωνιστικότητα Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία 2014-2020
Μειωμένος δυναμισμός σε δημιουργία κοινωνικών επιχειρήσεων αξιοποιώντας την τοπική παραγωγική δυναμική στην Ανατολική Πελοπόννησο και τον ΑργοΣαρωνικό		Απόκτηση δεξιοτήτων –προώθηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας Προώθηση της εξειδίκευσης της κοινωνικής επιχειρηματικότητας στον τουρισμό και στις υπηρεσίες-προώθηση των εναλλακτικών μορφών τουρισμού	<ul style="list-style-type: none"> ΕΠ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΕΠ ΑΝΑΔ Πρόγραμμα LEADER CCLD
Χαμηλό επίπεδο Ωριμότητας συνεταιριστικών πρωτοβουλιών στην Περιφέρεια Αττικής και Πελοπόννησο		Έμφαση σε δράσεις επιδότησης ενίσχυσης της κοινωνικής επιχειρηματικότητας	<ul style="list-style-type: none"> ΠΕΠ Αττικής 2014-2020 ΠΕΠ Πελοποννήσου 2014-2020
Μη επαρκής ενημέρωση ομάδας στοχου για θέματα γαλάζιας ανάπτυξης		Έμφαση σε δράσεις ενημέρωσης ομάδας στόχου σε θέματα γαλάζιας ανάπτυξης	<ul style="list-style-type: none"> ΠΕΠ Αττικής 2014-2020 ΠΕΠ Πελοποννήσου 2014-2020

Υψηλή Βαρύτητα
Σημαντική Βαρύτητα
Χαμηλή Βαρύτητα

Η. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΣΠΑ 2014 2020 ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΣΤΟΧΟΥ NEETS

ΠΕΠ ΑΤΤΙΚΗΣ 2014-2020

Άξονας Προτεραιότητας 9: Προώθηση της Κοινωνικής Ένταξης και Καταπολέμησης της Φτώχειας και Διακρίσεων –Διασφάλιση της Κοινωνικής Συνοχής

Επενδυτική προτεραιότητα 9ν – «*Προώθηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και της επαγγελματικής ενσωμάτωσης σε κοινωνικές επιχειρήσεις και την κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία ώστε να διευκολυνθεί η πρόσβαση στην απασχόληση*»

Δράση: «Προώθηση της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης στις επιχειρήσεις του τομέα Γαλάζιας Ανάπτυξης προς την κατεύθυνση Ανάπτυξη της Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας»

Στόχος της δράσης είναι η ευαισθητοποίηση, η ενημέρωση, ο σχεδιασμός και η υλοποίηση δράσεων ΕΚΕ από επιχειρήσεις στην επικράτεια του Δ. Πειραιά, και η ενίσχυση της συνεργασίας του Δήμου Πειραιά με ιδιωτικές επιχειρήσεις με την διαμόρφωση ενός πλαισίου «χορηγικών πακέτων» που θα απευθύνονται στις κοινωνικές επιχειρήσεις.

Η δράση «**Προώθηση της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης στις επιχειρήσεις του τομέα Γαλάζιας Ανάπτυξης προς την κατεύθυνση Ανάπτυξη της Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας**» συμβάλλει άμεσα στην προώθηση της κοινωνικής ένταξης και βελτίωση της ποιότητας και της παραγωγικότητας στην εργασία των επιχειρήσεων του τομέα γαλάζιας ανάπτυξης .

Η δράση αφορά στη υλοποίηση σχεδίου/σχεδίων δράσης με στόχο την δημιουργία πλαισίου κινήτρων για την ενθάρρυνση των κοινωνικών επιχειρήσεων, καθώς και την δημιουργία δικτύων επιχειρήσεων για την εφαρμογή δράσεων ανάπτυξης/προώθησης της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης και της Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας στα εδαφικά όρια του Δήμου Πειραιά.

ΠΕΠ ΑΤΤΙΚΗΣ

Άξονας Προτεραιότητας 9: Προώθηση της Κοινωνικής Ένταξης και Καταπολέμησης της Φτώχειας και Διακρίσεων –Διασφάλιση της Κοινωνικής Συνοχής

Επενδυτική προτεραιότητα 9i «*Προώθηση της Κοινωνικής Ένταξης και ενίσχυση της απασχολησιμότητας ευπαθών κοινωνικά ομάδων του πληθυσμού που βιώνουν ή κινδυνεύουν από φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό*».

Δράση: «Δράσεις για επαγγελματική και κοινωνική ένταξη ευπαθών κοινωνικά ομάδων στον Δήμο Πειραιά »

Η δράση «**Δράσεις για επαγγελματική και κοινωνική ένταξη ευπαθών κοινωνικά ομάδων στο Δήμο Πειραιά**» αναμένεται να συμβάλλει άμεσα στην καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού και την εργασιακή ενσωμάτωση ανέργων NEETs 15-29 ετών επαπειλούμενους από φτώχεια στον Δήμο Πειραιά.

Αντικείμενο της πράξης αποτελεί η παροχή σε 600 νέους άνεργους NEETs 15-29 ετών επαπειλούμενους από φτώχεια, υπηρεσιών στοχευμένης επαγγελματικής κατάρτισης, πρακτικής άσκησης σε επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα, πιστοποίησης δεξιοτήτων.

Η μακροχρόνια ανεργία ειδικότερα έχει καταστεί από την έναρξη της οικονομικής κρίσης σε θεμελιώδες πρόβλημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το 2015 επί συνόλου 22 εκατομμυρίων ανέργων στην Ευρωπαϊκή Ένωση σχεδόν τα 11 εκατομμύρια (50%) ήταν επισήμως μακροχρόνια άνεργοι και έχουν μάλιστα διπλασιαστεί από το 2008 οπότε ξέσπασε η κρίση. Σχεδόν το ένα τρίτο ήταν άνεργοι περισσότερο από δύο χρόνια.

Ομάδες στόχοι της πράξης είναι οι Επαπειλούμενοι από Φτώχεια Άνεργοι ηλικίας 15-29 ετών οι οποίοι δεν είναι σε εκπαίδευση, θέση εργασίας ή σε κάποια μορφή επιμόρφωσης

(NEETs) προκειμένου να αποκτήσουν εξειδικευμένες και πιστοποιημένες επαγγελματικές δεξιότητες και να ενταχθούν στην αγορά εργασίας.

Η παρούσα δράση εντάσσεται στον ευρύτερο αναπτυξιακό σχεδιασμό του Δήμου Πειραιά και δημιουργεί μια ισχυρή προστιθέμενη αξία στην εφαρμογή τοπικών ολοκληρωμένων προγραμμάτων για την προώθηση της απασχόλησης σε ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού όπως οι άνεργοι neets

Στόχος της Δράσης είναι η υποστήριξη της συγκεκριμένης κατηγορίας ωφελουμένων με σύγχρονες τεχνικές και εργαλεία ανάπτυξης δεξιοτήτων προκειμένου να επιτύχουν να ανταπεξέλθουν στις απαιτητικές συνθήκες για την εργασιακή και κοινωνική τους ένταξη

ΠΕΠ ΑΤΤΙΚΗΣ

Στοχευμένα Προγράμματα υποστήριξης της δημιουργίας, λειτουργίας και ανάπτυξης φορέων ΚΑΛΟ σε κλάδους και τομείς αιχμής στη βάση των προτάσεων των Περιφερειακών Στρατηγικών Έξυπνης Εξειδίκευσης και με έμφαση στην καινοτομία, (συμβατική ή/και κοινωνική).

Μέσω της προτεινόμενης Δράσης η Περιφέρεια Αττικής δύναται να υποστηρίξει Συνεταιριστικές Κοινωνικές Επιχειρήσεις και Συνεταιρισμούς Εργαζομένων του Νόμου 4430/2016, οι οποίες ασκούν ή επιθυμούν να ασκήσουν οικονομική δραστηριότητα που συνάδει με τις επενδυτικές προτεραιότητες, που έχει καταδείξει το κείμενο της «**Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης**».

Επί παραδείγματι μεταξύ των τομέων υψηλού ενδιαφέροντος, έχουν προσδιοριστεί από την «Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης» και οι ακόλουθοι, οι οποίοι μπορούν να εξυπηρετήσουν και τους στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης, όπως τίθενται στο Νόμο 4430/2016 της ΚΑΛΟ:

ΠΕΠ ΑΤΤΙΚΗΣ – ΠΕΠ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Επενδυτική προτεραιότητα 8iii «*Αυτοαπασχόληση, επιχειρηματικότητα και δημιουργία νέων επιχειρήσεων, και ειδικά καινοτόμων πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων*»

Δράση 3: Συμβουλευτική Καθοδήγηση και Υποστήριξη ανέργων για την προώθησή τους στην αυταπασχόληση/ επιχειρηματικότητα στον τομέα της Γαλάζιας Ανάπτυξης»

Η προτεινόμενη πράξη έχει τίτλο «Συμβουλευτική Καθοδήγηση και Υποστήριξη ανέργων για την προώθησή τους στην αυταπασχόληση/ επιχειρηματικότητα στον τομέα της Γαλάζιας Ανάπτυξης» και μέσω αυτής επιδιώκεται αφενός η στήριξη των ανέργων που επιθυμούν να ξεκινήσουν μια επιχειρηματική ιδέα, αφετέρου η προώθηση της επιχειρηματικότητας σε τομείς προστιθέμενης αξίας για την περιφέρεια. Οι επιχειρηματικές ιδέες που καλούνται να ωριμάσουν οι ωφελούμενοι θα πρέπει να εξυπηρετούν τους τομείς προτεραιότητας της περιφερειακής οικονομίας που έχουν αναδειχθεί στο πλαίσιο της Περιφερειακής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης.

ΕΠΑΝΑΔΕΔΒΜ 2014-2020

Άξονας Προτεραιότητας 2: Βελτίωση Προοπτικών Απασχόλησης και Ανάπτυξης Δεξιοτήτων Ανθρώπινου Δυναμικού

Επενδυτική προτεραιότητα 8.1 Πρόσβαση στην απασχόληση για αναζητούντες θέση εργασίας και οικονομικά μη ενεργά άτομα, συμπεριλαμβανομένων των μακροχρόνια ανέργων και των ατόμων που έχουν αποκοπεί επί μακρόν από την αγορά εργασίας, μέσω επίσης τοπικών πρωτοβουλιών για την απασχόληση και υποστήριξη της κινητικότητας των εργαζομένων

Ειδικός στόχος i: Πρόσβαση των ανέργων στην απασχόληση, με έμφαση σε μακροχρόνια ανέργους, γυναίκες και ανέργους 30-44 ετών

Ειδικός στόχος ii: Αύξηση του ποσοστού των καταρτισθέντων ανέργων που λαμβάνουν πιστοποίηση, με έμφαση σε μακροχρόνια ανέργους και ανέργους που δεν έχουν ενταχθεί στην τριτοβάθμια εκπαίδευση

Άξονας Προτεραιότητας 3: Διευκόλυνση της Πρόσβασης στην Απασχόληση των Νέων έως 29 ετών

Επενδυτική προτεραιότητα 8.2 Βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων, ειδικότερα για αυτούς που βρίσκονται εκτός εργασίας, εκπαίδευσης ή κατάρτισης-ΠΑΝ

Ειδικός στόχος i: Αύξηση της απασχόλησης συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης & βελτίωση των δεξιοτήτων των νέων NEETS έως 24 ετών

Προτεινόμενες δράσεις:

1. Στοχευμένα Προγράμματα κατάρτισης – συμβουλευτικής-πρακτικής άσκησης άνεργων πτυχιούχων οικονομικών σχολών ΑΕΙ και ΤΕΙ, σε θέματα ανάπτυξης Κοινωνικής Οικονομίας και Επιχειρηματικότητας. Στόχος της δράσης είναι η απόκτηση της δεξιότητας του Συμβούλου Κοινωνικής Οικονομίας και Επιχειρηματικότητας και η πιστοποίησή της στη συνέχεια. Οι ωφελούμενοι της Δράσης θα ενταχθούν στο Μητρώο Συμβούλων Κοινωνικής Οικονομίας.
2. Στοχευμένα Προγράμματα κατάρτισης – συμβουλευτικής-πρακτικής άσκησης άνεργων πτυχιούχων νομικών σχολών, σε θέματα νομικής υποστήριξης φορέων Κοινωνικής Οικονομίας. Στόχος της δράσης είναι η απόκτηση της δεξιότητας του Συμβούλου Κοινωνικής Οικονομίας και Επιχειρηματικότητας σε θέματα νομικής φύσης και η πιστοποίησή της στη συνέχεια. Οι ωφελούμενοι της Δράσης θα ενταχθούν στο Μητρώο Συμβούλων Κοινωνικής Οικονομίας.

Ειδικός στόχος ii: Αύξηση της απασχόλησης συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης & βελτίωση των δεξιοτήτων των νέων 25-29 ετών

Προτεινόμενες δράσεις:

1. Στοχευμένα Προγράμματα κατάρτισης – συμβουλευτικής-πρακτικής άσκησης άνεργων πτυχιούχων οικονομικών σχολών ΑΕΙ και ΤΕΙ, σε θέματα ανάπτυξης Κοινωνικής Οικονομίας και Επιχειρηματικότητας. Στόχος της δράσης είναι η απόκτηση της δεξιότητας του Συμβούλου Κοινωνικής Οικονομίας και Επιχειρηματικότητας και η πιστοποίησή της στη συνέχεια. Οι ωφελούμενοι της Δράσης θα ενταχθούν στο Μητρώο Συμβούλων Κοινωνικής Οικονομίας.
2. Στοχευμένα Προγράμματα κατάρτισης – συμβουλευτικής-πρακτικής άσκησης άνεργων πτυχιούχων νομικών σχολών, σε θέματα νομικής υποστήριξης φορέων Κοινωνικής Οικονομίας. Στόχος της δράσης είναι η απόκτηση της δεξιότητας του Συμβούλου Κοινωνικής Οικονομίας και Επιχειρηματικότητας σε θέματα νομικής φύσης και η πιστοποίησή της στη συνέχεια. Οι ωφελούμενοι της Δράσης θα ενταχθούν στο Μητρώο Συμβούλων Κοινωνικής Οικονομίας.